

افغان‌ها در مسیر ترکیه: مسیرها، خطرات و دسترسی به کمک

سطح لیسه (۴۷٪) یا مکاتب ابتدایی (۲۱٪) بود. بیش از نیمی از ایشان (۵۵٪) فاقد مدارک قانونی بودند در حالی که بقیه نوعی مدرک مثل کارت هویت (IPAID) صادره برای کسانی که کیس پناهندگی خود را در ترکیه داده‌اند (۲۵٪)، مجوز اقامت یا ویزای موقت (۸٪) یا وضعیت پناهندگی (۵٪) داشتند.

توصیه‌ها

- تأمین کمک برای افغان‌ها در طول سفرشان، به شمول دسترسی به خدمات اساسی مثل غذا، آب، و سرپناه و حمایت‌های روانی - اجتماعی؛
- شناسایی نیازهای افغان‌ها در مسیر ترکیه و تأمین حمایت در سراسر مسیر مهاجرتی، با در نظر گرفتن تفاوت‌ها در نیازها بر اساس نیازهای مردان و زنان، و مسیرهای مهاجرتی. به خصوص بالا بردن پاسخ‌های حمایتی برای کودکان افغان در مسیر راه چرا که رقم بالایی از این کودکان در مسیر راه با سطح بالایی از خطرات جدی روبه‌رو هستند؛
- دخیل کردن مقامات در کشورهای ترانزیت و میزبان از جمله ایران، پاکستان و ترکیه، به نحوی که حق به حمایت و تأمین نیازهای فوری برای پناهجویان اولویت داده شود؛
- حمایت از تطبیق موثر مکانیسم‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای که حمایت از افغان‌ها در مسیرهای مهاجرتی را اولویت می‌دهند؛
- بالا بردن سطح پاسخ‌دهی جامعه جهانی در طول مسیر مهاجرتی زیرا از نگاه مهاجران و پناهجویان، ملل متحد و ان‌جی‌اوها در حال حاضر تأمین‌کنندگان مهم کمک نیستند. به طور خاص، تأمین کمک در نزدیکی نواحی مرزی و مناطقی همچون ون - ترکیه - بسیار اهمیت زیاد دارد زیرا در آن مناطق خطرات بسیار معمول هستند و در عین حال، کمک‌ها و خدمات بسیار محدود می‌باشند.

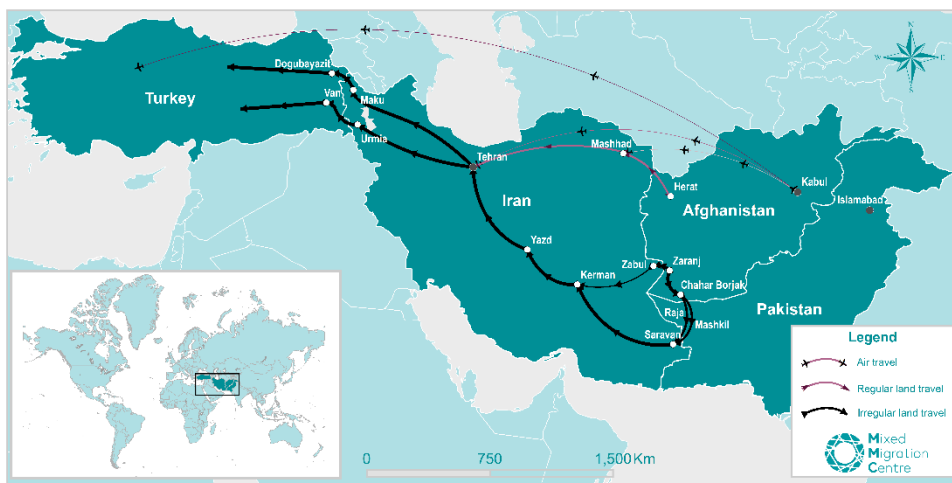
از ۱۹ آگوست ۲۰۲۱، مرکز مهاجرت مختلط در منطقه آسیا به مصاحبه با افغان‌ها در کشور ترکیه شروع کرده است تا به فهم بهتری از تجربیات مهاجرت، خطرات و نیازهای ایشان در مسیر مهاجرتی دست یابد. طی دهه‌ها، ترکیه هم کشور مقصد و هم مرکز ترانزیت مهم برای صدها هزار افغان بوده که از جنگ و تعقیب و بی‌ثباتی‌های سیاسی و اقتصادی می‌گریخته‌اند. برای رسیدن به ترکیه، بسیاری از آنها سفرهای طولانی و خطرناکی را از طریق پاکستان و ایران طی می‌کنند به این امید که مسیر مهاجرت‌شان را به کشورهای دیگر در داخل اتحادیه اروپا ادامه دهند. امسال، رقم مهاجران افغان که وارد ترکیه شده‌اند روند افزایش داشته و این امر، واکنشی بوده به بی‌ثباتی روزافزون سیاسی و اقتصادی و تصرف بیشتر مناطق کشور توسط طالبان. در حالی که با شروع بحران در افغانستان، مهاجرت‌های جمعی و در مقیاس کلان در سراسر منطقه آنگونه که انتظار می‌رفت هنوز رخ نداده، اما بسیاری گمان می‌برند که رقم پناهجویان و پناهندگان افغانستان در آینده رو به افزایش خواهد گذاشت.

این گزارش، بر مسیرهایی که افغان‌ها برای رسیدن به ترکیه طی می‌کنند، خطراتی که ممکن است در مسیر راه با آنها مواجه گردند و همچنین دسترسی‌شان به کمک تمرکز دارد. هدف این گزارش، کمک کردن به ایجاد شواهدی موثق جهت ایجاد پاسخ‌های هدفمند در مسیر مهاجرتی افغانستان به ترکیه و در داخل ترکیه می‌باشد.

پرو فایل پاسخگویان

اطلاعات این گزارش بین ۱۹ آگوست و ۳۱ سپتامبر ۲۰۲۱ از ده موقعیت در داخل ترکیه (استانبول، ازمیر، ارزوروم، ون، آدانا، انقره، اسکسپهر، قونیه، بالیکسیر، و کایسری) گردآوری شده است. در کل، ۴۳۶ مصاحبه با افغان‌هایی صورت گرفت که به طی ۲۴ ماه قبل از زمان مصاحبه به ترکیه رسیده بودند. اکثریت پاسخگویان مرد (۸۱٪)، بین ۱۸ - ۳۰ ساله (۷۷٪) بودند، اکثریت از شهرها می‌آمدند (۶۶٪) و سطح سوادشان عمدتاً در

نقشه ۱. مسیرهای مهم مورد استفاده پاسخگویان برای رسیدن به ترکیه (n=436)

نواحی مرزی، به عنوان خطرناکترین موقعیت در طول مسیر گزارش شده‌اند

بسیاری از پاسخگویان به خطرات زیادی در مسیر مهاجرت به ترکیه اشاره کرده‌اند. اکثر پاسخگویان نواحی مرزی ایران - ترکیه و ایران - افغانستان را به حیث خطرناکترین مسیرها شناسایی کردند. تقریباً نیمی از پاسخگویان (۴۴٪) موقعیت‌های خطرناک را در داخل ایران و ۲۶٪ هم در داخل ترکیه گزارش داده‌اند (به نقشه ۲ بنگرید).

وان در ترکیه به عنوان خطرناکترین شهر توسط پاسخگویان (۲۴٪) ذکر شد. گزارش‌های رسانه‌ها هم این منطقه را به عنوان یکی از مناطقی نشان می‌دهند که افغان‌ها در مسیر ترکیه و اروپا با بیشترین خطر در آن مواجه هستند. ارومیه در ایران دومین موقعیت خطرناک است که ۱۵٪ از پاسخگویان آن را گزارش داده‌اند، و بعد از آن، تبریز (۷٪) و تهران (۶٪).^۲

^۲ علاوه بر این، ۲۰٪ از پاسخگویان به موقعیت‌های خطرناکی در امتداد مرزهای افغانستان - پاکستان و ایران - ترکیه اشاره داشتند که نام‌شان را در خاطر نداشتند یا نمی‌دانستند.

بیشتر پاسخگویان سفرشان را از افغانستان شروع کردند، هرچند ۱۱٪ ساکن ایران بوده و از ایران راهی ترکیه شده‌اند

اکثریت پاسخگویان (۸۹٪) سفرشان به ترکیه را از افغانستان شروع کرده‌اند و معمول‌ترین کشورهای ترانزیت‌شان ایران (۸۴٪) و پاکستان (۳۷٪) بوده است. با این حال، ۱۱٪ از ایشان افغان‌هایی بودند که ایران را به عنوان کشور عزیمت خود انتخاب کردند. اینها معمولاً افغان‌هایی هستند که به عنوان پناهنده یا مهاجران فاقد مدرک در ایران زندگی می‌کردند و به خاطر عوامل مختلفی همچون نداشتن دسترسی به تحصیل، شغل و مدارک قانونی، راهی ترکیه و مقاصد دورتر شده‌اند.^۱

مسیرهای زمینی متداول‌ترین مسیر مسافرتی هستند: ۱۲٪ مسیر از طریق سفر هوایی به ترکیه رفته‌اند

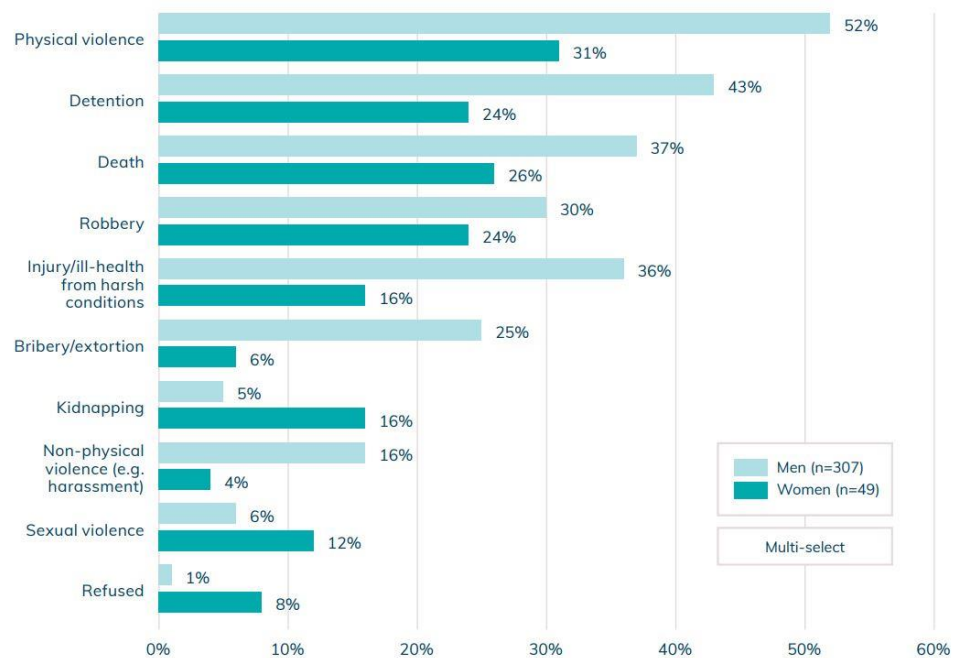
متداول‌ترین مسیری که پاسخگویان برای رسیدن به ترکیه استفاده کرده‌اند، مسیر زمینی از طریق پاکستان و ایران بوده است (به نقشه ۱ نگاه کنید). اکثریت (۸۴٪) از طریق مسیر زمینی به ترکیه سفر کرده‌اند، ۴٪ اول به ایران سفر کرده‌اند و ۱۲٪ هم مستقیماً از طریق سفر هوایی به ترکیه رسیده‌اند. پس از ترک افغانستان، پاسخگویان از طریق دو مسیر نامتعارف سفر کرده‌اند: ۱. مسیر رجا/مشکل از طریق خاک پاکستان؛ و ۲. مسیر زابل در امتداد مرز نیمروز با ایران (به نقشه ۱ نگاه کنید). آنانی که ویزای ایران داشته‌اند، قادر بودند از طریق مرز رسمی اسلام قلعه به صورت قانونی وارد ایران شوند. از ایران، پاسخگویان دو مسیر را برای رسیدن به ترکیه طی کرده‌اند: ۱. از طریق ارومیه به وان؛ و ۲. از طریق ماکو به دوگوبایزیت (به نقشه ۱ نگاه کنید). در میان وسایل مورد استفاده، پیاده‌روی مهم‌ترین و شایع‌ترین شیوه بود (۸۶٪)؛ بعد از آن، موتروپیکاب (۵۴٪)، اتوبوس (۴۵٪) و موتورهای کلان (۱۶٪) بودند.

سفر به ترکیه از طریق ایران بعد از ماه‌های نوامبر و دسامبر بسیار خطرناک است چون برف زیاد است و هوا هم بسیار بد. شنیدم که در فصل سرما در کوه‌های ایران و پاکستان، بسیاری از سرما یخ زده و مرده‌اند. مرد ۲۲ ساله افغان، مصاحبه شده در بالیکسیر، ترکیه.

^۱ برای اطلاعات بیشتر، ر.ک:

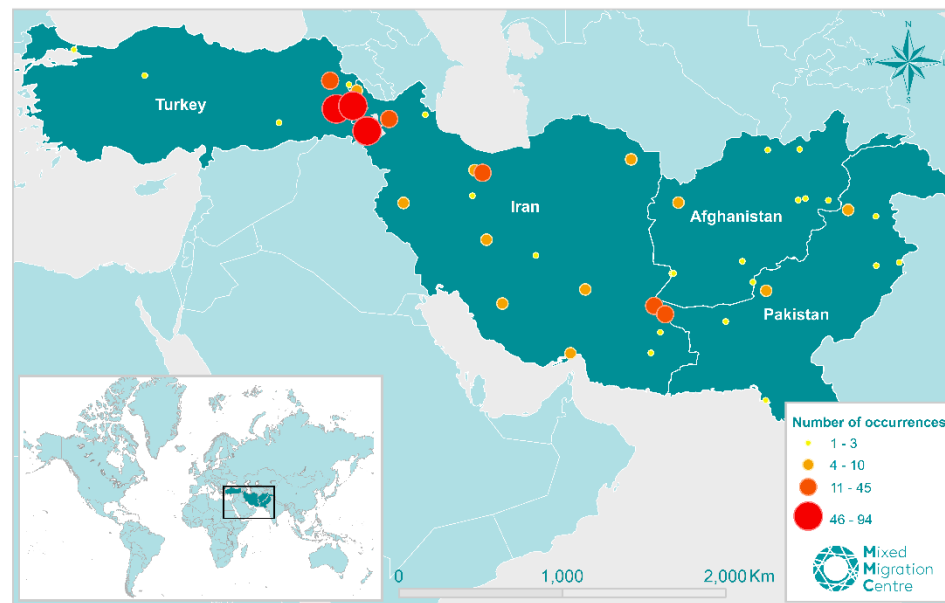
<https://www.hrw.org/report/2013/11/20/unwelcome-guests/irans-violation-afghan-refugee-and-migrant-rights>

شکل ۱. مهمترین خطراتی که در مسیر با آنها مواجه شدید، چه بودند؟

در میان پاسخگویانی که با اطفال سفر کرده‌اند (تعداد = ۱۲۸)، ۷۰٪ آنها گزارش داده‌اند که اطفال در طول مسیر مهاجرتی با خطرات بسیار زیادی روبه‌رو هستند به شمول مرگ (۴۹٪)، جراحت/مریضی از شرایط آب و هوایی سخت (۴۴٪) و خشونت جسمی (۴۰٪).

نقشه ۲. خطرناک‌ترین موقعیت‌ها در مسیر رسیدن به ترکیه که توسط پاسخگویان گزارش شده (n=436)

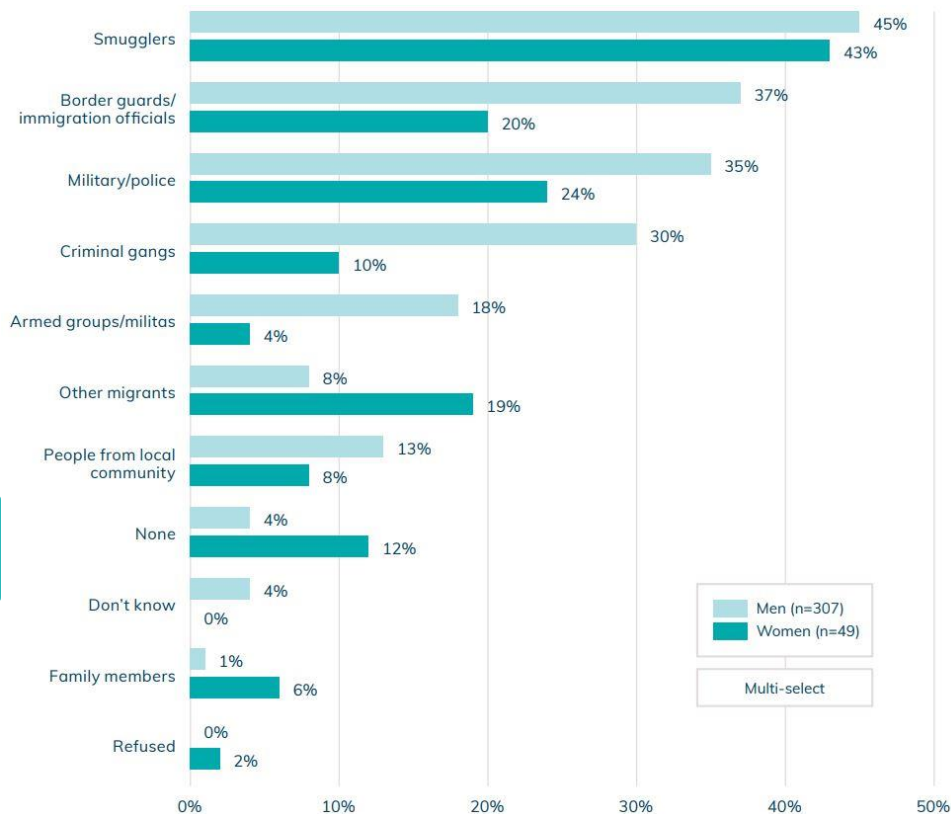

خشونت جسمی، بندی شدن و مرگ مهمترین سه خطر معمول در مسیر بودند

خشونت جسمی (۳۳٪)، مرگ (۳۱٪)، مرگ (۳۱٪)، دزدی (۲۷٪) و جراحت/بیماری از شرایط آب و هوایی سخت (۲۶٪) به عنوان مهمترین خطراتی ذکر شدند که پاسخگویان در مسیر مهاجرتی به ترکیه با آنها روبه‌رو شدند (به شکل ۱ نگاه کنید). مردان و زنان خطرات نسبتاً متفاوتی را گزارش دادند. مثلاً، مردان بیشتری خشونت جسمی (۵۲٪)، بندی شدن (۴۳٪)، جراحت/بیماری به خاطر شرایط آب و هوایی سخت (۳۶٪) و رشوت/اخاذی (۲۵٪) را در قیاس با زنان گزارش دادند. از آن طرف، زنان نسبت به مردان خشونت جنسی (۱۲٪) و اختطاف (۱۶٪) بیشتری را گزارش دادند. هر چند به خاطر باید داشت که حجم نمونه ما برای زنان در اینجا کوچک است و باید در تفسیر یافته‌ها احتیاط نمود.

از آغاز سفر تا حالا، نگران اطفالم و زخم بودم. ما مردان به این سختی‌ها عادت داریم اما آنها، واقعاً برای‌شان مشکل است. راه پر از خطر است و تأثیرات خیلی بدی روی زن و اطفالم مانده است. مرد ۳۳ ساله افغان، مصاحبه شده در آدانا، ترکیه.

شکل ۲. چه کسانی مرتکب حوادث و خطرات علیه شما بودند؟

آب، غذا و سرپناه مهمترین نیازها در مسیر راه بودند

بیشتر افغان‌های پاسخگو به غذا (۵۸٪)، آب (۵۷٪)، سرپناه (۴۲٪)، پول نقد (۳۶٪) و کمک صحتی (۳۱٪) به عنوان مهمترین نیازهایشان در مسیر راه به ترکیه اشاره کردند (به شکل ۳ نگاه کنید). مردان نیاز بیشتری برای غذا و آب داشتند در حالی که سطح نیاز به سرپناه، کمک صحتی و حمایت روانی در میان زنان بالاتر بوده است.

مسافرت گروهی به عنوان مهمترین وسیله برای کاهش امکان خطرات در طول مسیر ذکر شده است (۵۱٪). همچنین اقداماتی مثل خودداری از حمل پول نقد (۲۹٪) در میان زنان (n=49)، برنامه ریزی دقیق سفر (۳۳٪)، تحقیق و پیروی از توصیه‌ها (۲۴٪) و توقف در جاهای مختلف با افراد مورداعتماد (۱۰٪) از جمله رویه‌هایی بودند که برای حفاظت از خود داشتند.

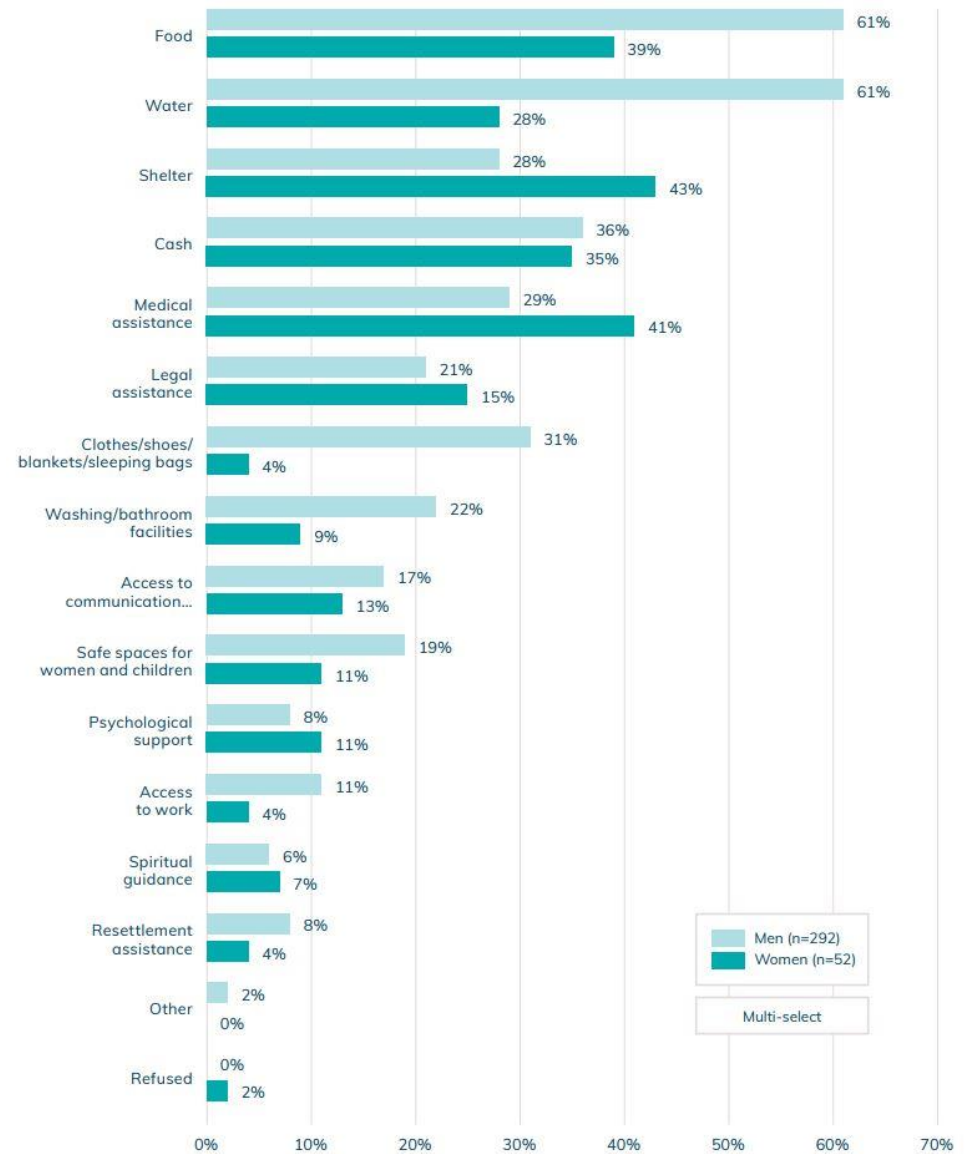
سفر بسیار خطرناک و سختی بود به خصوص برای من. من چهار طفل دارم که مادر ندارند. آنهایی که طفل دارند هیچوقت نباید به فکر سفر زمینی و پای پیاده بیفتند. ای کاش تلاش می‌کردم ویزا می‌گرفتم و هوایی به ترکیه می‌آمدم.
مرد ۳۸ ساله افغان، مصاحبه شده در ارزوروم، ترکیه.

قاچاقبران، همچنین گاردهای مرزی/مقامات مهاجرتی و اردو/پلیس مهمترین کسانی بودند که مرتکب خشونت علیه مهاجران و پناهندگان در مسیر مهاجرت می‌شوند.

۴۴٪ پاسخگویانی که حداقل یک موقعیت خطرناک را در مسیر مهاجرتی‌شان گزارش داده بودند، قاچاقبران را به عنوان عاملان آن خطرات ذکر کردند. گاردهای مرزی/مقامات مهاجرتی (۳۵٪)، اردو/پلیس (۳۴٪) و گروه‌های جنایتکار (۲۸٪) مهمترین گروه‌های دیگری بودند که دست به خشونت و کارهای دیگر می‌زنند که امنیت مهاجران و پناهندگان در مسیر را به خطر می‌انداخت. این یافته‌ها همسو با گزارش‌های اخیر است و بر تبعات افزایش امنیتی‌سازی مرزها و اتکای بیشتر به قاچاقبرها تأکید دارند.

تعداد بیشتری از زنان، در قیاس با مردان، مهاجران همراه (۱۹٪) و اعضای خانواده (۶٪) را به عنوان کسانی گزارش کرده‌اند که مرتکب خشونت شده‌اند (در قیاس با ۸٪ و ۱٪ در میان مردان).

شکل ۳. مهمترین نیازهای تان در مسیر راه چه بود؟

علیرغم سطح بالای نیاز، فقط ۲۷٪ پاسخگویان در مسیر راه کمک دریافت کردند: افغان‌های جوان‌تر کمترین میزان کمک را دریافت نمودند

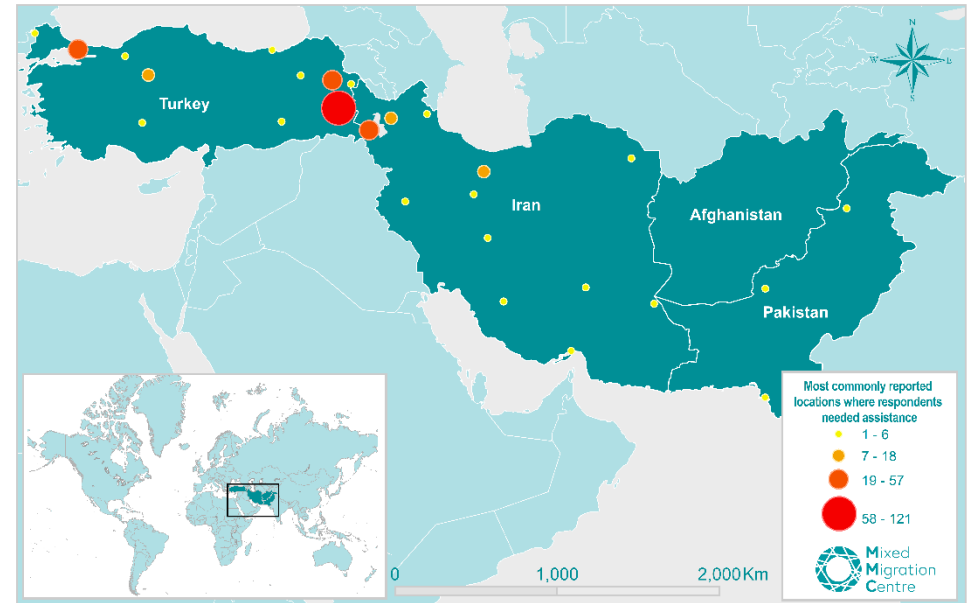
بیشتر پاسخگویان (۷۳٪) گزارش دادند که آنها در مسیر مهاجرتی‌شان به ترکیه هیچ کمکی دریافت نکرده‌اند. در میان گروه‌های مختلف سنی، پاسخگویان جوانتر دسترسی کمتری به کمک در قیاس با دیگر گروه‌های سنی داشته‌اند؛ در حالی که ۴۰٪ پاسخگویان بالای ۳۰ ساله گزارش دادند کمک دریافت کرده‌اند، اما فقط ۲۱٪ آنانی که بین ۱۸ تا ۳۰ سال داشته‌اند کمک دریافت کرده بودند.

در میان آنانی که کمک دریافت کرده بودند (n=117)، کمک بشردوستانه اضطراری مثل غذا (۸۵٪)، آب (۸۱٪)، سرپناه موقت (۲۴٪) و کمک صحتی (۱۵٪) مهمترین کمک‌های مورد نیاز بودند. دسترسی به حمایت روانی و کمک حقوقی در سطوح پایینی بودند (۳٪ و ۳٪ به ترتیب). در میان آنانی که کمک دریافت کرده بودند، تقریباً نیمی‌شان کمک را از مردم محلی / داوطلبان محلی (۴۴٪) دریافت کرده بودند؛ همچنین از مهاجران همراه (۳۷٪) و قاچاقبران (۳۶٪). فقط ۲٪ به دریافت کمک از ایجنسی‌های ملل متحد و ان‌جی‌اوها اشاره کردند. همسو با این یافته‌ها، گزارشی تازه منتشره از سوی انجمن پناهندگان دنمارک نشان می‌دهد دسترسی به حمایت برای افغان‌ها در مسیر مهاجرت به اروپا بسیار محدود و کم است.

مهمترین موقعیت‌هایی که افغان‌ها در مسیر مهاجرتی نیازمند کمک و حمایت بوده‌اند و آن را نیافته‌اند، داخل ترکیه و ایران بوده است

۳۶٪ افغان‌های مورد مصاحبه شهر وان در ترکیه را به عنوان مهمترین موقعیتی گزارش کرده‌اند که در آنجا نیازمند کمک و حمایت بودند اما آن را دریافت نکردند. افغان‌ها معمولاً پس از سفری طولانی با پای پیاده و گذشتن از مرز ایران - ترکیه از طریق ارومیه به شهر وان می‌رسند. خطرهای مسیر مهاجرتی، همانطور که پیشتر ذکر شد، در این ناحیه بسیار بالا هستند و در همین ناحیه است که بالاترین سطح کمک مورد نیاز - اما برآورده نشده - گزارش شده است. ارومیه، تهران و تبریز موقعیت‌های مهم دیگری هستند که پاسخگویان به عنوان مناطقی اشاره کردند که در آنجا نیازمند کمک بودند (به نقشه ۳ نگاه کنید).

نقشه ۳. موقعیت‌هایی که پاسخگویان در آنجا بیشتر نیاز به دریافت کمک و حمایت را داشتند اما آن را دریافت نکردند (n=344)

DRC DANISH
REFUGEE
COUNCIL

Ministry of Foreign Affairs of the
Netherlands

Mixed
Migration
Centre

جمع‌آوری داده‌های 4Mi

4Mi سیستم اصلی جمع‌آوری داده‌ها در مرکز مهاجرت مختلط (Mixed Migration Center) است، یک روش مبتکرانه برای پر کردن خلا دانش، و مطلع ساختن سیاست‌گذاری و اقدامات در رابطه با طبیعت تحرکات مهاجرت مختلط و خطرهای حفاظتی برای مهاجرین و پناهجویان در حرکت است. سروی‌کننده‌ها (4Mi Monitors) در افریقای غربی، افریقای شرقی، افریقای شمالی، آسیا و امریکای لاتین فعالاً از طریق مصاحبه مستقیم تلفنی داده جمع می‌کنند و تنها در موقعیت‌هایی که وضعیت کووید ۱۹ رو به بهبود است، برخی مصاحبه‌ها به صورت حضوری و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی انجام می‌شود.

متوجه باشید که روش نمونه‌گیری به این معنی است که یافته‌های دست‌آمده از نمونه سروی اطلاعات پر ارزش ارائه می‌کند، اما ارقام نباید برای نتیجه‌گیری و تعمیم در مورد تمام جمعیت استفاده شود. برای معلومات بیشتر در مورد تحلیل 4Mi و جزئیات در مورد روش شناسی به آدرس ذیل مراجعه نمایید:

www.mixedmigration.org/4mi